

(чл. 15); и че „генерал-губернаторът ще има право да повиква турските войски въ случай, че би се заплашвала вътрешната или външната безопасност на областта“ (чл. 16). Тъ поискаха тъй да окастрят, намалят и стъснатъ правдинитъ на жителитъ отъ тая област, че органическиятъ уставъ, който ужъ щѣше да ги гарантира, да можеше да се приложи и въ другитъ области на Европейска Турция. Въ английската Синя книга, която съдържа прѣдварителнитъ прѣговори по казания уставъ (Turkey № 9, I, 1879), на нѣколко мѣста изпжква това благочестиво желание на тогавашната нечестива дипломация. Пръвъ единъ турски държавенъ мжжъ го изказва (стр. 8), подиръ него го повтаря и графъ Андраши (стр. 10), додѣто най-послѣ турцитъ комисари въ международната комисиия за изработване устава тъй го усвояватъ, че съ всичкия си умъ приготвуватъ ужъ за Източна Румелия единъ проектъ за уставъ, който не е друго освѣнъ единъ законъ за вилаетитъ и който се прѣдставлява отъ тѣхъ на комисията съ забѣлжката, че, ако се одобри отъ нея, той ще се приложи не само въ Източна Румелия, но и въ другитъ европейски области на империята (стр. 48 и 111).

Една рѣшителна борба можеше само да избави Южна България отъ надвисналитъ опасности, отъ зиналата пропастъ. И тая борба незабавно се почна и безпирно се продължи. И благодарение само на нея и на съдѣйствието, дадено подъ нейния тласъкъ отъ руситъ, можѣ да се спаси положението и да се направи отъ Източна Румелия „една чистобългарска област, нѣщо прѣко противно на намѣренията на сигурно по-голѣмата частъ отъ силитъ, подписали берлинския договоръ“.¹

Не бѣха се окончателно настанили въ Пловдивъ членовеѣ на казаната международна комисиия, когато ние почнахме нашата бомбардировка. Подиръ една лека прѣстрѣлка съ втория английски комисаръ, лордъ Donoughmore,² една

¹ Тия сж думитъ, които тогавашниятъ английски посланикъ въ Цариградъ, съръ А. Х. Лейардъ, билъ казалъ на князъ Богориди при първата му срѣща съ него прѣзъ есеньта на 1879. (Синя книга стр. 144, Turkey, № 5, 1880).

² На 12/24 септември 1878 младиятъ лордъ пише на своя старши колега, който бѣ останалъ въ Цариградъ, че билъ посѣтенъ отъ една